

انوار دانش

برای منحصراً به فرد ساختن
 کلاس های درس

نویسنده: دکتر جیمز دی. ساتن

مترجم: نگار مجتهد

وی کتاب درسی در مجله

انتشاره

در دو شماره ی قبل، با دیدگاه کلی نویسنده و این که در این سلسله مطالب به دنبال انتقال چه مفاهیم هایی است، آشنا شدیم. بخش دوم با درج اولین روش از روش های ۱۰۱ گانه به پایان رسید. در این شماره مطلب را بی می گیریم.

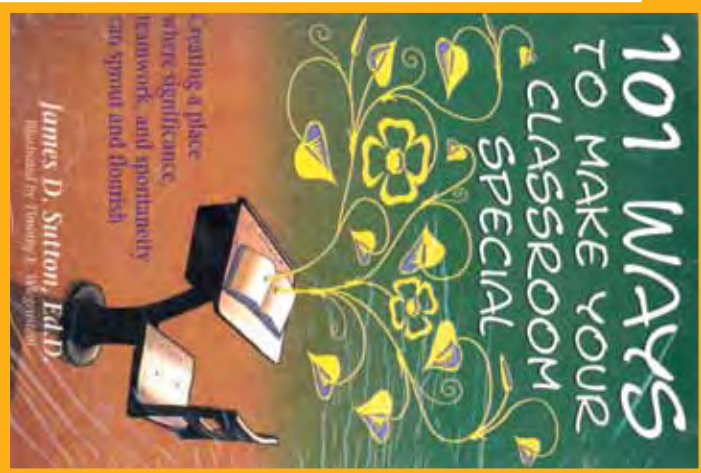
۳. وانگینگ نشسته

خانم معلمی می گفت که چه گونه سالیان طولانی با دانش آموزان تعامل داشته است؛ البته به روشی متفاوت با آقای وانگ. به دلیل تعداد کم دانش آموزان، او به آن ها در سر میزهایشان توجه می کرد. این خانم معلم، نام هر یک از دانش آموزان را روی یک چوب بستنی می نوشت و تمام چوبها را در جیب دامن خود می گذاشت. بعد به نوبت این چوبها را از جیب خود درمی آورد به آن دانش آموز سر می زد و چوب را در جیب دیگر خود می گذاشت. در پایان روز، تمام چوبها به جیب دیگر شده بودند که نشان می داد او به تمام دانش آموزان به خصوصی، شخصیت، شغلی و منحصر به فرد، رسیدگی کرده است.

البته باید توجه داشت که این کار حالت ماشینی به خود نگیرد. چوبها تنها یک یادآوری برای معلم به حساب می آیند و دانش آموزان نباید بومی از آن ببرند.

۳. وانگینگ شفاف بخش

این روش مشابه «وانگینگ» های پیشین است؛ با این تفاوت که دانش آموزان خاصی را برای توجه بیشتر

هنگامی که دختر به خانه می‌گردد، ناراحت بود. رفتارش بیابگر این حالت او بود اما از اعتماد به نفس و قدرت رهبری بالایی برخوردار بود. یک روز صبح، من زودتر به مؤسسه رفتم و برایش نامه‌ای کوتاه درباره ویژگی‌های مثبتش نوشتم و شرح دادم که او از توانایی‌ها و مهارت‌های برخوردار است که به کمک آن‌ها به‌تتها زندگی خود، بلکه زندگی دیگران را نیز می‌تواند دگرگون کند.

کارکنان بخش می‌گفتند که آن نامه تأثیر چشم‌گیری بر او داشته است؛ با این‌که او هرگز درباره آن نامه با من صحبت نکرد. دختر نامه را به مددکارش و کارکنان آن جا نشان داده بودو حتی آن را به جیبش تعیین سطح برده و به تمام حضار نشان داده بود اما هرگز درباره آن با من سخنی نگفت. مهم نیست؛ مؤثر بود!

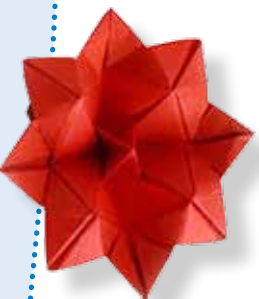
۵. یادداشت کوتاه

به‌جای نامه یا گذاشتن یادداشتی در پاکت، سعی کنید سخن کوتاهی را روی ورقه‌های رنگی یا تکه‌های چوب بنویسید و در طول فعالیت‌های گروهی، هنگامی که دانش‌آموزان روی صندلی‌های خود نشسته‌اند، به آن‌ها تحویل دهید. حتی گاهی نیازی نیست بنویسید؛ تصویر یک لبخند یا یک علامت مثبت بزرگ نیز کار خودش را می‌کند. برای کارساز بودن این فعالیت، بهتر است تعداد یادداشت‌هایی را که در طول یک روز به دانش‌آموزان می‌دهید، محدود باشد.

معمولی را می‌شناسیم که یادداشت‌هایش را در دفترچه‌ی یادداشت‌های «هنگامی که بیرون بودی» می‌نویسد. مزیت این روش این است که معلم نسخه‌ای از یادداشتی را نزد خود نگه می‌دارد که در آینده می‌تواند مفید باشد. وی همچنین معتقد بود که این‌گونه یادداشت‌ها برای بازگرداندن توجه کودک به درس، مفید است.^۳

۶. یک بادکنک کوچک

یک بسته بادکنک‌های دراز که از آن‌ها برای ساختن شکل حیوانات مختلف استفاده می‌کنند، بخرید. معمولاً این بادکنک‌ها در کالونی‌ها و اسباب‌بازی‌فروشی‌ها به همراه کتابچه‌ی راهنمای ساخت عروسک‌های ساده‌ی بادکنکی یافت می‌شود. باد کردن این بادکنک‌ها تا زمانی که طرز استفاده از آن را بنامخته‌اید، دشوار است. بنابراین، خرید یک نمونه‌ی کوچک را فراموش نکنید. طریقه‌ی ساخت محدود پنج یا شش حیوان ساده را بنام‌ریزید تا بتوانید روی نیز هر دانش‌آموز، حیوان متفاوتی قرار دهید. نام هر دانش‌آموز را با یک مازیک روی هر بادکنک بنویسید. این کار، بادکنک هر کودک را برای او منحصر به فرد می‌کند و همچنین، اختلاف میان کودکان را به صفر می‌رساند.

برمی‌گیرند. واکنش شفاف‌بخش برای کودکانی که خوددوری ضعیفی دارند و همچنین دانش‌آموزان نامسلط و مخالف مناسب است.

آنچه اهمیت دارد کوتاه نگاه‌داشتن زمان اجرای این نوع ویژه از واکنش، حداکثر تا ۳۰ ثانیه است. اگر این زمان بیشتر طول بکشد، عملی می‌شود و تأثیرش را از دست می‌دهد (مگر چنین نیست که همگی ما دوست داریم توسط کسانی تأیید شویم که آنی و خاج از وظیفه، ما را کشف می‌کنند؟) این کار باید کوتاه‌مدت باشد؛ چراکه زمان آموزشی کمیاست.

پیام ظریف این نوع واکنش این است: «من واقعاً به تو اهمیت می‌دهم و می‌خواهم بی‌طرف و منطقی رفتار کنم و تو را به‌عنوان یک انسان بشناسم» این کار شخصیت شما را از تکالیفی که می‌دهید، جدا می‌کند و توجه ویژه‌ای به رابطه‌ی دانش‌آموز دارد و اهمیت نتیجه را کاهش می‌دهد.

در ابتدا تأثیرات این روش موقت است اما پس از گذشت زمان مشخصی، روابط هم‌چون اجرای تکالیف پیشرفت می‌کند. کتاب من به نام «اگر کودک خوب است، چرا مرا دیوانه می‌کنند؟» راهکارهای بیشتری برای تعامل با کودکان مخالف و جسور ارائه می‌دهد.

۴. یادداشتی از معلم

به‌نظر من شما می‌توانید این روش را «واکنش نوبشمار» بنامید هر روز روی دانش‌آموزی تمرکز کرده و طوری برنامه‌ریزی کنید که هر دانش‌آموز دست کم یک‌بار در هفته تشویق شود. برای هر دانش‌آموز، به‌طور اختصاصی، یک یا دو خط جمله‌ی تشویق کننده بنویسید. یادداشت را در پاکتی درسته بگذارید. نام هر دانش‌آموز را روی پاکت بنویسید و قبل از شروع کلاس، آن را روی میزش قرار دهید.

این راهکاری قدرتمند است؛ زیرا نیازی نیست شما چیزی بگویید چراکه قبلاً آن را گفته‌اید. در حقیقت، ما زیاد حرف می‌زنیم. اگر یکی از دانش‌آموزان بخواهد درباره‌ی یادداشت با شما صحبت کند، اشکالی ندارد. اگر نخواهد باز هم اشکالی ندارد. تنها کاری که باید انجام دهید این است که رفتار بعدی کودک را زیر نظر بگیرید. پس از مدتی احساس واقعی آن‌ها آشکار خواهد شد.

به عقیده‌ی من، دلیل تأثیر بالایی این فعالیت آن است که این نوشته، هم شخصی و هم همیشگی است. یادداشت را می‌توان باها خواند. اگر هر بار، این یادداشت‌ها را تنها به برخی از دانش‌آموزان بدهید، حس برتری را در آن‌ها برانگیخته‌اید. اگر هر بار برای تمام دانش‌آموزان یادداشت بگذارید، این روش کارایی خود را از دست می‌دهد.

بگذارید ارزش این روش را با نقل داستانی کوتاه ذکر کنم. با دختری کار می‌کردم که در یک خانه‌ی جمعی زندگی می‌کرد. مادرش تحت درمان‌های روانی قرار داشت و قادر به نگاهداری او از نبود هنگامی که دختر به میزانش سر می‌زد، مسئولیت‌ها جابه‌جا می‌شد و دختر از مادرش نگهداری می‌کرد.

کنم، اما نتوانستم! همیشه بنبینی چه جوری ساخته میشه و بهم یاد بدی؟» این کار روابط معلم و دانش آموز را بهتر شکل می‌دهد؛ چراکه اکنون شاگرد در مقام کمک به معلم قرار دارد و باید ابتکار عمل به خرج بدهد. چون شما توضیح بیشتری نخواهید داد، به علاوه اگر کودک نتوانست آن را درس کند، چیزی از دست نداده‌اید.

۸. شعبده!

تمام کودکان شعبده‌بازی را دوست دارند؛ به ویژه اگر بتوانند حقه‌های را بیاموزند. حقه‌های ساده بهترین هستند. به خصوص حقه‌هایی که در آن کودکان می‌توانند از وسایل موجود در خانه استفاده کنند. وسایلی مانند بند، طناب، کاغذ، گیره‌ی کاغذ، سسکه و کارت‌های بازی، کتابخانه‌های مدارس باید چند کتاب در زمینه‌ی حقه‌های تردستی داشته باشند. تا زمانی که آن‌ها را کاملاً فرا نگرفته‌اید، به تمرین ادامه دهید. دانش آموزان را با لذت شش‌هفته‌ای آشنا کنید. سپس توضیح یک تردستی را روی میز یکی از آن‌ها بگذارید. از دانش آموزان بخواهید آن را انجام دهند. مشاهده می‌کنید که این روش می‌تواند به یک فعالیت هنرهای رزانی تبدیل شود.

پی نوشت

۱. این طرح را سال‌ها پیش آموزش‌دهم اما متأسفانه نام معلم مبتکر طرح را به خاطر نمی‌آورم.
۲. این کتاب را انتشارات فردنی اوسی (قلم‌های دوست‌داشتنی) در سال ۱۹۹۷ منتشر کرده است.
۳. این ایده را یک معلم فیلیپین در ایالت نیویورک، هنگامی مطرح کرد که من بر نامه‌های را برای سازمان پیشرفت مدارس مرکزی بر عهده داشتم. متأسفانه نام این خیر را نمی‌دانم.

4. Money Origami

در این جا دستورالعمل ساخت یکی از مجسمه‌های بادکنکی مورد علاقه‌ی من وجود دارد. آن را «من و دهان بزرگم» نامیده‌ام. با اولی که این عروسک بادکنکی را درست می‌کنید، آن را روی صورت خود بگذارید. از آن‌ها هم چنین می‌توان به‌جای عینک استفاده کرد! اگر بچه‌ها از این عروسک استقبال نکردند، باید برای آن‌ها نیز عروسک بسازید. مسلماً هر کودکی یک عینک بادکنکی می‌خواهد.

۱۰. اوربگامی

اوربگامی هنر زانی تارکن کاغذ برای ساختن عروسک کاغذی است. من معمولاً هنگامی که با کودکان تحت درمان روبه‌رو می‌شوم، یک برگ کاغذ برمی‌دارم و با آن یک پرزده (طرح سنتی یا مشهورترین اوربگامی)، قورباغه یا حیوانات دیگری می‌سازم. کودکان عاشق آن‌ها می‌شوند؛ به‌ویژه هنگامی که باهمشان را روی حیوانات کاغذی می‌خورم و روی میز قرار می‌دهم. تعدادی از این حیوانات کاغذی را درست کنید و آن‌ها را روی میز دانش آموزان بگذارید (همچون زمانی که بادکنک یا بادباز را روی میزشان قرار می‌دادید) اما هیچ توضیحی درباره‌ی آن‌ها با این که از کجا آمده‌اند، ندهید. بگذارید دانش آموزان خودشان کشف کنند.

تقریباً در هر کتاب خانگی کتابی درباره‌ی ساخت اوربگامی یافت می‌شود. کلمه‌ی اوربگامی را در یک موتور جستجوی اینترنتی وارد کنید. با این روش به پایگاه‌های دست‌رسی پیدا می‌کنید که به شما طریقه‌ی ساخت حیوانات اوربگامی را آموزش می‌دهند. طرح‌های ابتدایی چندان دشوار نیستند، به آسانی به خاطر سیره می‌شوند و تأثیری طولانی بر دانش آموزان، کودکان و نوجوانی شما خواهند داشت. من حتی در یک سایت اینترنتی با طرح جالبی روبه‌رو شدم؛ از یک اسکناس یک دلاری، اوربگامی ساخته بود (در موتور جستجو «اوربگامی با پول» را تایپ کنید). من با یک اسکناس در طول چند دقیقه یک بلوز درست کردم. در این پایگاه طریقه‌ی ساخت تمام اشیای مناسب کودکان با اسکناس یافت می‌شود (افایق، چکمه، بلوز، انگشتر، عینک و اشیای دیگر). نویسنده‌ی این سایت نوشته بود که از عروسک‌های ساخته شده از اسکناس به‌عنوان انعام در رستوران استفاده می‌کند و در نتیجه، در دفعات بعدی خدمات بهتری دریافت می‌کند.

اگرچه ساخت اوربگامی از اسکناس برای دانش آموزان هنرنه‌ی بالایی خواهد داشت، اما می‌توانید این طرح‌ها را با کاغذهایی در اندازه‌ی اسکناس بسازید. اگرچه جانی‌یشان را از دست خواهند داد ولی همچنان دانش آموزان را جذب خواهند کرد. اگر از دانش آموزان پول جمع می‌کنید، به هر یک از کودکانی که پول داده‌اند یکی از این اوربگامی‌های ساخته شده از اسکناس را بدهید.

برای دانش آموزان بزرگ‌تر، بهتر است چند برگ کاغذ مناسب با یک اسکناس را به همراه دستورالعمل ساخت اوربگامی در پاکت قرار دهید و روی پاکت بنویسید: «من سعی کردم این رو درست